

safejournalists.net

Indeks sigurnosti novinara Zapadnog Balkana

Bosna i Hercegovina 2022 – Narativni izvještaj

SADRŽAJ

PRAVNO I ORGANIZACIJSKO OKRUŽENJE

9

PREVENCIJA

18

PROCES

26

STVARNA SIGURNOST

35

Uvod

Indeks sigurnosti novinara Zapadnog Balkana (WB-JSI) je istraživački utemeljen alat dizajniran sa ciljem da izmjeri i prati promjene u odgovarajućem društvenom i političkom okruženju zemalja Zapadnog Balkana, koje imaju direktan i indirektan utjecaj na sigurnost novinara i medijskih aktera prilikom obavljanja svog posla. Indeks sigurnosti novinara Zapadnog Balkana se primarno oslanja na istraživačke dokaze koje su prikupili i analizirali partneri u platformi [SafeJournalists.net](https://www.safejournalists.net) u skladu sa rigoroznom istraživačkom procedurom. Prikupljeni podaci o različitim dimenzijama kompleksnog koncepta „sigurnosti novinara“ kvantifikovani su i grupisani u kompozitni indikator Indeks sigurnosti novinara, kako bi se pratile promjene u sedam država Zapadnog Balkana tokom vremena. Na osnovu istraživačkog materijala, devet članova Savjetodavnog panela iz svake od zemalja¹ procjenjuje situaciju i dodjeljuje bodove za svaki od 19 indikatora u okviru sljedećih dimenzija:

- (1) **Pravno i organizacijsko okruženje** – postojanje i primjena zakonskih garancija relevantnih za sigurnost novinara;
- (2) **Prevenција** – postojanje i primjena različitih preventivnih mjera koje imaju direktan utjecaj na zaštitu i sigurnost novinara;
- (3) **Proces** – postupanje državnih institucija i javnih zvaničnika prema novinarima i efikasnost krivičnog i građanskopravnog sistema koji se odnosi na istrage prijetnji i nasilja nad novinarima;
- (4) **Stvarna sigurnost** – incidenti i slučajevi raznih oblika prijetnji i djela nasilja nad novinarima i medijima.

WB-JSI su zajednički razvili istraživači iz Instituta RESIS² iz Skoplja i partneri sa platforme [Safejournalists.net](https://www.safejournalists.net): Nezavisno udruženje novinara Srbije, Udruženje/Udruga BH novinari, Sindikat medija Crne Gore, Udruženje novinara Makedonije, Udruženje novinara Kosova, Hrvatsko novinarsko društvo

¹ U BiH Savjetodavni panel činili su: Bojan Trgić, Ljiljana Smiljanić, Merima Kurtović – Pašalić, Rubina Čengić, Vera Soldo, Željka Mihaljević, Hasan Gabela, Nikola Vučić i Velida Kulenović.

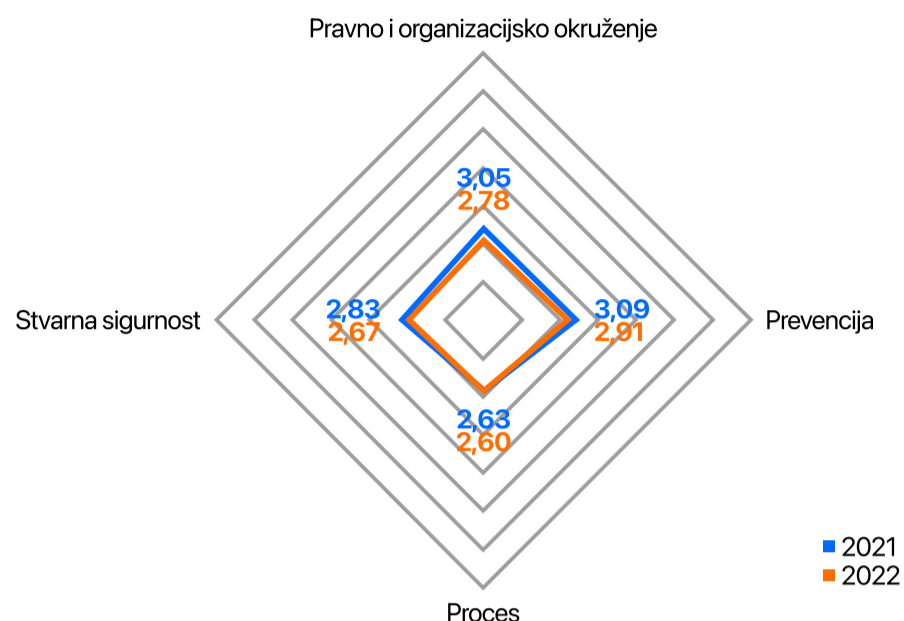
² Istraživači Instituta RESIS (www.resis.mk), Snežana Trpevska, Igor Micevski i Ljubinka Popovska Toševa razvili su konceptualni okvir za Indeks i model njegovog agregiranja, ponderisanja i izračunavanja.

i nezavisna istraživačica iz Albanije³. Kao takav, Indeks je rezultat zajedničkog napora Platforme Safejournalists.net i pokriva sva specifična pitanja koja su lokalni partneri identifikovali kao relevantna za njihovu zemlju.

Prva (pilot) godina za razvoj konceptualnog okvira i metodologije za bodovanje, agregiranje i izračunavanje Indeksa bila je 2020. Ovaj izvještaj se odnosi na stanje u Bosni i Hercegovini u 2022. godini i predstavlja poboljšanja ili pogoršanja situacije u vezi sa četiri dimenzije, uzimajući u obzir procjenu za 2021 godinu. Više detalja o teoretskom okviru i postupku izrade i proračuna Indeksa sigurnosti novinara Zapadnog Balkana i svih izvještaja zemalja možete pronaći na <https://safejournalists.net/safety-index/>.

³ Blerjana Bino angažovana je kao nezavisna istraživačica iz Albanije za Safejournalists.net platformu.

INDEKS SIGURNOSTI NOVINARA

	2021	2022		Glavne nove promjene u svakoj dimenziji
1. Pravno i organizaciono okruženje	3,05	2,78	↓	Medijska legislativa ne samo da nije unaprijeđena, već je pokrenuta kriminalizacija klevete kao dodatni pravni instrument ograničenja slobode izražavanja, a političari i predstavnici pravosuđa nastavljaju vršiti pritiske na novinare. Uvjeti rada novinara/ki sve su lošiji.
2. Prevenција	3,09	2,91	↓	Bilježi se porast kršenja medijskih sloboda i sigurnosnih rizika za novinare/ke za 137%, a politički utjecaji i direktna miješanja u rad medija u Bosni i Hercegovini sve su izraženiji.
3. Proces	2,63	2,60	↓	Povećan je broj slučajeva koji su riješeni na sudovima u korist novinara, iako su istrage napada na novinare/ke i dalje nezakonito dugotrajne i neefikasne, a konačne presude bez stvarnih, pozitivnih efekata na žrtve i vladavinu prava u Bosni i Hercegovini.
4. Stvarna bezbjednost	2,83	2,67	↓	Tokom 2022. zabilježena su 22 slučaja prijetnji i pritisaka na novinare/ke, te 7 prijetnji i napada na medijske kuće. Bilježi se znatan porast političkih pritisaka općenito i govora mržnje u online sferi što je uticalo na pad Bosne i Hercegovine za 9 mjesta na svjetskim ljestvicama medijskih sloboda.
Indeks sigurnosti novinara	2,86	2,71	↓	

— SAŽETAK

I. PRAVNO I ORGANIZACIJSKO OKRUŽENJE

- Vidljivo je povećanje rizika kod ovog indikatora u usporedbi sa prethodne dvije godine. Opredijeljenost vlasti u Republici Srpskoj da se kleveta kriminalizuje izazvala je burne reakcije unutar medijske zajednice, koja je ovakve poteze okarakterisala kao gušenje slobode izražavanja i pokušaj ućutkavanja nezavisnih medija. Bilježi se sve veći broj tužbi za klevetu koje većina medija ne može finansijski podnijeti. Političari nastavljaju koristiti tužbe za klevetu kako bi izvršili pritisak na pojedine medije i novinare, a pravosuđe je u većini slučajeva na strani političara.
- Zakoni kojima se štiti povjerljivost novinarskih izvora ostali su nepromijenjeni u 2022. godini. Tužilaštvo BiH još uvijek vodi istragu povodom indicija da je

Obavještajno-sigurnosna agencija BiH nezakonito pratila telefonske komunikacije pojedinih novinara.

- Vlasti u Republici Srpskoj najavile su da će, pored kriminalizacije klevete, donijeti zakone o sprečavanju širenja lažnih vijesti i o sprečavanju govora mržnje. Postojeći zakoni ne sadrže odredbe na temelju kojih bi mediji bili zaštićeni od SLAPP tužbi. Pojedini političari i javni zvaničnici podnose na desetine tužbi protiv istih medija. S obzirom na loš ekonomski položaj većine medija i novinara, pokrenuta je inicijativa za osnivanje fonda za odbranu novinara pred sudovima. Nisu zabilježene tužbe protiv novinara na temelju drugih zakona izuzev Zakona o zaštiti od klevete.
- Tokom 2022. godine nije bilo značajnih promjena u pogledu sindikalnog organizovanja i udruživanja novinara. Na osnovu iskazanih potreba članova novinarske zajednice, BH novinari pokrenuli su aktivnosti za osnivanje Sindikata novinara na nivou BiH koji bi zastupao interese novinara kao partner u dijalogu sa vlastima. Većina novinara u BiH su članovi nekog od novinarskih udruženja, a jedan broj njih su članovi sindikata medijskih radnika koji postoje u okviru javnih emitera. U protekloj godini nisu zabilježeni pokušaji uvođenja licenci za rad novinara/ki.
- Većina novinara i dalje radi u nepovoljnim ekonomskim i radnim uvjetima. Iako imaju potpisane ugovore o radu, poslodavci često krše njihova radna prava, posebno u privatnim medijima. U štampanim medijima više od 50% novinara imaju plaću nižu od prosječne. U 2022. Liniji za pomoć novinarima prijavljeno je 11 slučajeva vezanih za radne sporove ili mobing, kao i politički pritisci i pokušaji cenzure. Rodno zasnovano nasilje i online nasilje prema novinarkama je u porastu. Linija za pomoć novinarima u 2022. registrovala je 31 slučaj koji se odnosi na novinarku. Položaj freelancera i njihova radna prava i dalje su loše definisana.

II. PREVENCIJA

- Nisu napravljeni pomaci u pogledu uspostave mehanizama za prijavu govora mržnje i prijetnji smrću od strane institucija. Prijetnje i govor mržnje novinari najčešće prvo prijave Liniji za pomoć novinarima te policiji. Policija u većini slučajeva reaguje pravovremeno, iako u mnogim slučajevima širenja govora mržnje online i hakerskih napada na medije napadači ostaju nesankcionisani. U prošloj godini zabilježena su tri slučaja obustave istraga od strane tužilaštava uz obrazloženje da nema elemenata krivičnog djela.
- U 2022. zabilježen je jedan slučaj dodjele privremene policijske zaštite redakciji Centra za istraživačko novinarstvo u Sarajevu, i to nakon prijetnji koje je novinarki CIN-a uputio visokorangirani policijski službenik.

Odluke o ovakvim mjerama inače donose nadležna tijela na temelju njihovih procjena, ali kriteriji za dodjelu policijske zaštite nisu jasno definirani. Na državnom nivou ne postoji poseban mehanizam za pružanje fizičke zaštite novinarima i drugim građanima. Dodjelom kandidatskog statusa Bosni i Hercegovini, novinarima u BiH su od 2022. postali dostupni određeni mehanizmi podrške i zaštite u okviru EU institucija i organizacija.

- Iako su novinarke manje izložene fizičkim napadima od novinara, one su sve češće žrtve online prijetnji i uznemiravanja. Svaka peta novinarka u BiH doživjela je diskriminaciju na osnovu spola, a u većini slučajeva riječ je o seksualnom uznemiravanju i seksističkim komentarima. U 2022. godini registrovan je ukupno 31 slučaj koji se odnosi na novinarke. Ne postoje jasne rodne politike o napredovanju novinarki, kao ni protokoli o poštivanju rodne ravnopravnosti u medijima. Zbog nepovjerenja u rad institucija većina novinarki ne prijavljuje online prijetnje i uznemiravanja, a mnoge novinarke navode da u takvim slučajevima nemaju podršku unutar redakcija.
- Političari rijetko i sporadično osuđuju napade na medijske profesionalce. Istovremeno, i dalje raste broj napada i pritisaka na novinare od strane političara i javnih zvaničnika – u 2022. registrovano je 14 takvih slučajeva. Do sada nijedan političar nije sankcionisan zbog verbalnih ataka, uvreda i pritiska na novinare i medije.
- Saradnja između policije i medijske zajednice uglavnom je zadovoljavajuća, a pripadnici policije generalno dobro poznaju prava novinara. U okviru policijskih institucija i dalje ne postoje posebni protokoli koji zabranjuju uznemiravanje, zastrašivanje i napade na novinare/ke. Pripadnici policije redovno saraduju sa novinarskim organizacijama i udruženjima.

III. PROCES

- U 2022. nije bilo značajnijih promjena. U većini institucija još uvijek ne postoje posebni istražni timovi za slučajeve napada na novinare, a novinari su nezadovoljni efikasnošću provođenja istraga. Tužilaštvo Kantona Sarajevo je u 2022. imenovalo tužioca koji je posebno zadužen za krivična djela počinjena na štetu novinara/ki, a tim predmetima dat je prioritetni status. Tužilaštva su i dalje generalno neefikasna kada je riječ o postupanju u napadima na novinare, a istrage se odugovlače mjesecima, pa i godinama.
- Efikasnost institucija u pogledu istraga napada na novinare i druge medijske profesionalce i dalje je nezadovoljavajuća. Nalogodavci napada većinom ostaju neidentificirani, a u velikom broju prijavljenih slučajeva nadležna tužilaštva donose odluke o obustavljanju istraga. Uprkos nalogu koji je Parlamentarna skupština BiH dala Vijeću ministara, do

kraja 2022. nisu usvojene izmjene Krivičnog zakona kojima bi se napad na novinare tretirao kao zasebno krivično djelo.

- Broj slučajeva govora mržnje protiv novinara/ki se povećava iz godine u godinu, posebno putem društvenih mreža. Govor mržnje i dalje je nedovoljno jasno zakonski definiran. Postojeći zakoni prepoznaju samo krivično djelo izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje i u tom okviru se tretira i online uznemiravanje. Tokom 2022. brojni novinari i novinarke bili su meta orkestriranih online kampanja sa ciljem raspirivanja govora mržnje prema njima i njihovim porodicama. Nadležne institucije, prvenstveno tužilaštva, nisu efikasno reagovala u slučajevima online uznemiravanja i prijatnji novinarima.
- Sa namjerom da se unaprijedi i poboljša transparentnost, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH usvojilo je četverogodišnji akcioni plan – Komunikacijsku strategiju kao kišobran strategiju za sudove i tužilaštva na svim nivoima, ali taj dokument nije obavezujući za institucije. Ipak, pravosudne institucije i dalje su na meti kritika novinara i medija zbog netransparentnog rada i zatvorenosti prema javnosti kada je u pitanju pristup određenim informacijama. Prijavitelji i žrtve napada nemaju adekvatan pristup istražnom postupku.
- Nisu napravljeni nikakvi pomaci u 2022. u pogledu sistemskog praćenja i evidentiranja napada na novinare/ke. Instrukcija VSTV-a kojom se nalaže sudovima, tužilaštvima i pisarnama da evidentiraju tužbe i sudske procese koji se vode protiv novinara i medija još uvijek nije provedena. Evidenciju slučajeva napada na novinare i druge medijske profesionalce i dalje vodi jedino Udruženje BH novinari, odnosno Linija za pomoć novinarima.

IV. STVARNA SIGURNOST

- Zbog nepovoljnog političkog, sigurnosnog i ekonomskog ambijenta u kojem rade novinari i mediji, BiH je u 2022. na Svjetskom indeksu medijskih sloboda nazadovala za 9 mjesta u odnosu na godinu ranije. Tokom 2022. zabilježena su 22 slučaja prijatnji i pritisaka na novinare te 7 prijatnji i napada na medijske kuće. Bilježi se znatan porast političkih pritisaka i verbalnih prijatnji, kao i govora mržnje u online sferi.
- U 2022. zabilježeno je 7 slučajeva prijatnji smrću i fizičkoj sigurnosti novinara/ki, jedan više u odnosu na prethodnu godinu. Eksplicitne prijatnje novinarima upućene su od strane visokorangiranog policijskog službenika, te putem telefona i društvenih mreža. Nijedan od prijavljenih slučajeva još nije dobio sudski epilog. U jednom slučaju, uprkos direktnim i nedvosmislenim prijatnjama smrću, Tužilaštvo je zaključilo da ne postoje elementi krivičnog djela.

- Kod 2 prijavljena fizička napada na novinare/ke, u jednom slučaju napadač/napadači nisu otkriveni, a u drugom napadač nije sankcionisan. Situacija je nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu – institucije su i dalje neefikasne u sankcionisanju fizičkih napada na novinare.
- Bilježi se ukupno 7 napada i prijetnji medijskim kućama i organizacijama, a najčešći su politički pritisci na medije, tj. agresivni i uvredljivi stavovi političara prema medijskim kućama. U 2022. registrovana su i dva hakerska napada na Facebook stranice medija, te otvoreni pritisak predstavnika regulatornog tijela na jedan privatni medij

Pravno i organizacijsko okruženje

2,78

Zakonske odredbe o kleveti i njihova primjena nemaju odvratajući efekt na novinare i medije

1,98

Povjerljivost novinarskih izvora zajamčena je zakonom i vlasti je poštuju

2,95

Drugi zakoni se primjenjuju objektivno i dozvoljavaju novinarima i drugim medijskim radnicima da slobodno i sigurno rade

2,14

Novinari su slobodni baviti se svojim zanimanjem i uspostavljati, pridruživati se i učestvovati u svojim udruženjima

3,97

Radni status novinara na radnom mjestu je stabilan i zaštićen

2,85

1.00
2.00
3.00
4.00
5.00
6.00
7.00

Prema zakonu i u praksi, ne postoji apsolutno nikakva zaštita radnog mjesta novinara, njihovih izvora i njihovih organizacija, čime se stvara iznimno zastrašujući efekt.

Prema zakonu i u praksi, postoji najveći stupanj zaštite radnog mjesta novinara, njihovih izvora i organizacija

Zakonske odredbe koje se tiču klevete i njihova primjena nemaju odvraćajući efekt na novinare i medije

Rezultat za 2021: 2,36 / Rezultat za 2022: 1,98

Vidljivo je povećanje rizika kod ovog indikatora u usporedbi sa prethodne dvije godine. Opredijeljenost vlasti u Republici Srpskoj da se kleveta kriminalizuje izazvala je burne reakcije unutar medijske zajednice, koja je ovakve poteze okarakterisala kao gušenje slobode izražavanja i pokušaj ućutkavanja nezavisnih medija. Bilježi se sve veći broj tužbi za klevetu koje većina medija ne može finansijski podnijeti. Političari nastavljaju koristiti tužbe za klevetu kako bi izvršili pritisak na pojedine medije i novinare, a pravosuđe je u većini slučajeva na strani političara.

Iako je kleveta u cijeloj BiH dekriminalizirana početkom dvijehiljaditih, čime je BiH postala prva država Zapadnog Balkana koja je dekriminalizovala klevetu, u 2022. godini, na inicijativu predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika, koja je došla putem društvene mreže Twitter, pokrenuta je procedura izrade izmjena Krivičnog zakonika Republike Srpske, po kojima bi kleveta i uvreda ponovo trebale postati krivična djela. Predviđeno da će se novčane kazne za navedena krivična djela kretati u rasponu od 5.000 KM pa do čak 100.000 KM. Predstavnici vlasti i njihovi saradnici u RS su snažno u javnosti počeli da se zalažu za kriminalizaciju klevete i uvrede bez prethodnih konsultacija s relevantnim i nezavisnim predstavnicima medija, nevladinih organizacija i pravničke struke. Od strane predstavnika medijske zajednice, profesionalnih udruženja, organizacija civilnog društva i pravnih eksperata postoji opravdan strah da će krivične sankcije za klevetu i uvredu umnogome uticati na slobodu izražavanja i medijske slobode. U postojećim entitetskim zakonima o zaštiti od klevete postoje sekcije koje obrađuju „naknadu štete“ i u kojima se navodi da „naknada treba da bude proporcionalna prouzrokovanoj šteti“ (čl. 11 ZZKRS, čl. 10 ZZKFBIH, čl. 10 ZZKBD). Ipak u praksi postoji problem nedovoljne definisanosti određenih odredbi u zakonima, nekonzistentne primjene standarda Evropskog suda za ljudska prava, u određenim slučajevima nedovoljne zaštita slobode izražavanja i novinara, šticeanja određenih visokih funkcionera, kao i nepostojanje

anti-SLAPP regulative. Inicijativa za izmjene Zakona o zaštiti od klevete kojima se predviđaju "strožiji" standardi prihvatljivosti, tolerancije i dokazivanja klevete u slučajevima tužbi javnih ličnosti u odnosu na privatne osobe, koja je usvojena 2020. u Parlamentarnoj skupštini BiH, još uvijek nije prerasla u zakonsko rješenje. U 2022. Linija za pomoć novinarima (FMHL), koja djeluje kao besplatan pravni servis Udruženja/udruge BH novinari, zabilježila je oko 200 aktivnih tužbi za klevetu protiv novinara/ki i medija. Međutim, ovaj broj nije konačan – s obzirom na nepostojanje registra vezanih za slučajeve protiv novinara/ki u okviru pravosudnih institucija, tačan broj aktivnih tužbi nije poznat. Tokom 2022. u okviru FMHL registrovano je 7 slučajeva o kleveti koje su pokrenuli političari, te vlasnici kompanija politički povezani sa najvišim zvaničnicima u RS i FBiH protiv novinara/ki. Političari često od novinara i urednika zahtijevaju brisanje objavljenih tekstova i uklanjanje drugih medijskih sadržaja. Značajan broj tužbi za klevetu protiv novinara pokreću razni privredni subjekti ili njihovi predstavnici, koji su svojim poslovnim interesima usko vezani sa pojedinim političarima i političkim strankama. Novinari/ke smatraju da sudovi trebaju imati veći stepen razumijevanja prema kritičkom izvještavanju medija, posebno kada su u pitanju javne ličnosti i političari. Tužbe za klevetu često doživljavaju kao vid političkog pritiska na njihov rad. Zbog loših ekonomskih uvjeta u kojima posluju brojni bh. mediji, novinari i urednici često ističu da su novčane kazne zbog klevete previsoke. U decembru 2022. Osnovni sud u Banjoj Luci odbio je tužbu za klevetu koju je protiv Milorada Dodika, aktuelnog predsjednika RS i bivšeg predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, podnijela novinarka i analitičarka Tanja Topić. Dodik je javno optužio Topićevu za špijunažu, tvrdeći da ona "radi za stranu službu" i da je "dokazani kvisling", te izrekao više uvredljivih navoda o njenom privatnom životu i njenoj porodici. Sud je zaključio da ove Dodikove izjave „predstavljaju mišljenja, odnosno vrijednosne sudove“ i da se ne radi o kleveti. Novinari i pravni eksperti smatraju da je riječ o političkoj presudi, odnosno da je sud podlegao pritiscima zbog političkog utjecaja Dodika. Ovakvi primjeri kod novinara izazivaju veliko nepovjerenje u pravosuđe i uvjerenje da su sudski sporovi protiv političara unaprijed izgubljene bitke. Brojni nezavisni mediji u zemlji su prisiljeni prekinuti s radom zbog nepodnošljivog finansijskog tereta proizašlog iz desetina tužbi za klevetu koje su se protiv njih podnijele. U medijskoj zajednici i dalje se spominju slučajevi poput popularnog sedmičnika Slobodna Bosna, koji je prestao s izdavanjem 2016. godine, a što služi kao ilustracija situacija u kojima su politički pritisci, izazvani podnošenjem tužbi za klevetu, doveli do gašenja istraživačkog novinarstva. Neki bivši novinari navedenog medija i danas se suočavaju s plaćanjem odšteta za tužbe podnesene prije mnogo godina.

Povjerljivost novinarskih izvora zajamčena je zakonom i vlasti je poštuju

Rezultat za 2021: 3,14 / Rezultat za 2022: 2,95

Zakoni kojima se štiti povjerljivost novinarskih izvora ostali su nepromijenjeni u 2022. godini. Tužilaštvo BiH još uvijek vodi istragu povodom indicija da je Obavještajno-sigurnosna agencija BiH nezakonito pratila telefonske komunikacije pojedinih novinara.

Povjerljivost novinarskih izvora garantirana je zakonima o zaštiti od klevete i zakonima o krivičnom postupku, te definisana Kodeksom za štampu i online medije BiH. Krivični zakoni definišu "protivpravno pribavljanje tajnih podataka" i njihovu "neovlaštenu upotrebu" kao krivično djelo. Iako do sada nisu zabilježeni sudski postupci protiv novinara/ki zbog objave tajnih podataka, fotografija ili snimaka, u praksi se dešavalo da policijski službenici i tužioci pokušavaju saznati od novinara ko su im izvori informacija. Tužilaštvo BiH i dalje vodi istragu povodom indicija da je Obavještajno-sigurnosna agencija BiH (OSA BiH) nezakonito pratila telefonske komunikacije pojedinih novinara. Ovi navodi objavljeni su u medijima u septembru 2021. godine. Tokom 2022. nisu zabilježeni slučajevi pokušaja ugrožavanja ili razotkrivanja novinarskih izvora od strane institucija vlasti, niti naredbe da novinari moraju predati svoje kompjutere ili mobilne telefone. Većina novinara/ki dobro poznaju zakonske odredbe koje im omogućavaju da ne otkrivaju identitet svojih izvora i slobodno kontaktiraju izvore. Neki istraživački mediji uveli su praksu saradnje sa advokatima kada je riječ o pravno „osjetljivim“ pitanjima, poput objave zaštićenih dokumenata ili tajnog-neovlaštenog snimanja za potrebe istraživačkih priča.

Drugi zakoni se primjenjuju objektivno i dozvoljavaju novinarima i drugim medijskim radnicima da slobodno i sigurno rade

Rezultat za 2021: 2,91 / Rezultat za 2022: 2,14

Vlasti u Republici Srpskoj najavile su da će, pored kriminalizacije klevete, donijeti zakone o sprečavanju širenja lažnih vijesti i o sprečavanju govora mržnje. Postojeći zakoni ne sadrže odredbe na temelju kojih bi mediji bili zaštićeni od SLAPP tužbi. Pojedini političari i javni zvaničnici podnose na desetine tužbi protiv istih medija. S obzirom na loš ekonomski položaj većine medija i novinara, pokrenuta je inicijativa za osnivanje fonda za odbranu novinara pred sudovima. Nisu zabilježene tužbe protiv novinara na temelju drugih zakona izuzev Zakona o zaštiti od klevete.

U 2022. nisu zabilježeni primjeri primjene drugih zakona na štetu novinara i medija kao ni tužbe političara i drugih zvaničnika protiv novinara koje se temelje na drugim zakonima izuzev zakona o zaštiti od klevete. Pored zahtjeva za kriminalizacijom klevete, predsjednik RS-a Milorad Dodik zatražio je od Vlade RS-a da pripremi zakone o sprečavanju širenja lažnih vijesti i o sprečavanju govora mržnje. Za sada nije poznato kakve će odredbe sadržavati ovi najavljeni zakoni. U Federaciji BiH i na nivou Brčko distrikta BiH postoje odredbe vezane za prekršajno sankcionisanje širenja lažnih vijesti u okviru zakona o javnom redu i miru. Predviđene novčane kazne kreću se od 50 do 500 eura. U novije vrijeme nisu zabilježeni pokušaji ućutkivanja novinara ili ograničavanja slobode izražavanja na temelju navedenih zakonskih odredbi. Medijska zajednica opterećena je sve većim brojem SLAPP tužbi. U zakonodavnom okviru trenutno ne postoje odredbe koje bi štitele novinare i medije od SLAPP tužbi. Udruženje BH novinari zabilježilo je više od 40 slučajeva SLAPP tužbi protiv bh. medija u posljednjih pet godina, gdje su sudovi odobrivali odštetne zahtjeve u iznosima i do 100.000 eura. Neki vlasnici i urednici medija suočili su se sa brojnim tužbama za klevetu koje protiv njih podnose uvijek iste osobe, a najčešće se radi o političarima i drugim nosiocima javnih funkcija. Nerijetko se dešava i da mediji budu

— INDIKATOR 1.3

tuženi zbog tekstova koje prenesu iz nekog drugog medija. S obzirom na loše ekonomske uvjete u kojima radi većina medija, BH novinari su u 2022. pokrenuli aktivnosti na osnivanju fonda za odbranu novinara i medija pred sudovima, posebno u slučajevima velikog broja tužbi protiv određene medijske kuće i/ili novinara. U 2022. nisu zabilježeni slučajevi ugrožavanja prava i sigurnosti novinara koji su izvještavali sa protesta, niti pokušaji ograničavanja njihovog prava na okupljanje.

Novinari su slobodni baviti se svojim zanimanjem i uspostavljati, pridruživati se i učestvovati u svojim udruženjima

Rezultat za 2021: 3,97 / Rezultat za 2022: 3,97

Tokom 2022. godine nije bilo značajnih promjena u pogledu sindikalnog organizovanja i udruživanja novinara. Na osnovu iskazanih potreba članova novinarske zajednice, BH novinari pokrenuli su aktivnosti za osnivanje Sindikata novinara na nivou BiH koji bi zastupao interese novinara kao partner u dijalogu sa vlastima. Većina novinara u BiH su članovi nekog od novinarskih udruženja, a jedan broj njih su članovi sindikata medijskih radnika koji postoje u okviru javnih emitera. U protekloj godini nisu zabilježeni pokušaji uvođenja licenci za rad novinara/ki.

Novinarke i novinari u BiH ne moraju imati dozvole za rad od države i u 2022. nisu zabilježeni pokušaji uvođenja takvih licenci. U 2022. nije bilo pokušaja da se novinarima uskrati pravo da izvještavaju sa događaja na temelju toga što nemaju važeću akreditaciju. Novinari/ke nemaju problem da budu prepoznati/e kao takvi u okvirima javnih institucija, odnosno vlasti. Novinari su slobodni da se učlanjuju i sindikate i profesionalna udruženja – to pravo im je zagantirano kroz više različitih zakona, prvenstveno zakonima o radu. Više od 60% novinara/ki su članovi nekog od novinarskih udruženja, a oko 18% novinara je u članstvu nekog od sindikata koji djeluju na prostoru BiH. Na državnom nivou, kao ni na nivou entiteta i dalje ne postoji sindikat koji okuplja isključivo novinare. Sindikati javnih emitera su najbrojniji. Krajem 2022. Udruženje BH novinari pokrenulo je inicijativu za osnivanje radne grupe koja će biti zadužena da organizuje i provede aktivnosti za osnivanje Sindikata novinara na nivou države, sa ciljem efikasnije zaštite radnih i ostalih prava novinara/ki. U 2022. nisu zabilježeni pritisci na novinare od strane vlasti, vlasnika medija ili osoba na pozicijama moći da se učlane u njihova udruženja. Nije zabilježeno osnivanje paralelnih ili lažnih medijskih udruženja iza kojih stoje političari-predstavnici vlasti.

Radni status novinara na radnom mjestu je stabilan i zaštićen

Rezultat za 2021: 2,87 / Rezultat za 2022: 2,85

Većina novinara i dalje radi u nepovoljnim ekonomskim i radnim uvjetima. Iako imaju potpisane ugovore o radu, poslodavci često krše njihova radna prava, posebno u privatnim medijima. U štampanim medijima više od 50% novinara imaju plaću nižu od prosječne. U 2022. Liniji za pomoć novinarima prijavljeno je 11 slučajeva vezanih za radne sporove ili mobing, kao i politički pritisci i pokušaji cenzure. Rodno zasnovano nasilje i online nasilje prema novinarkama je u porastu. Linija za pomoć novinarima u 2022. registrovala je 31 slučaj koji se odnosi na novinarke. Položaj freelancera i njihova radna prava i dalje su loše definisana.

Većina novinara/ki imaju potpisane ugovore o radu. Ugovori u privatnim medijima najčešće se sklapaju na određeno. Plaće novinara većinom se kreću u rasponu od 600 do 1300 BAM. Novinari koji su zaposleni u javnim servisima i medijima koji se finansiraju iz projekata i stranih fondova imaju nešto bolja primanja u odnosu na ostale. U decembru 2022. pozicija novinara bila je na 443. mjestu na ljestvici najbolje plaćenih pozicija/zanimanja u BiH, što predstavlja pad za čak 98 mjesta u odnosu na 2021. godinu. Najniža primanja su u štampanim medijima, gdje više od 50% novinara ima nižu plaću od prosječne, dok je najbolja situacija na televizijskim stanicama. Tokom 2022. Liniji za pomoć novinarima prijavljeno je 11 slučajeva vezanih za radne sporove ili mobing – dva više nego godinu ranije. Najčešće se krše prava u vezi sa redovnim primanjima, prekovremenim radom, tj. brojem radnih sati, uplatom doprinosa, pravom na otpremninu te kršenjem otkaznih i disciplinskih postupaka. Novinari također prijavljuju i političke pritiske i pokušaje cenzure. Mnoge novinarke smatraju da je njihovim kolegama muškarcima lakše napredovati u karijeri i da se njihov rad više vrednuje. Na pozicijama odlučivanja u bh. medijima žene su i dalje nedovoljno zastupljene – zauzimaju oko 37% uredničkih pozicija i oko 28% direktorskih pozicija. Svaka peta novinarka u BiH je doživjela diskriminaciju na osnovu spola, a u većini slučajeva riječ je o seksualnom uznemiravanju i seksističkim komentarima. Rodno zasnovano nasilje i online nasilje prema novinarkama je u rapidnom porastu, a među napadačima u skoro polovini slučajeva su političari i drugi javni zvaničnici. U 2022. godini FMHL je registrovala 31 slučaj koji

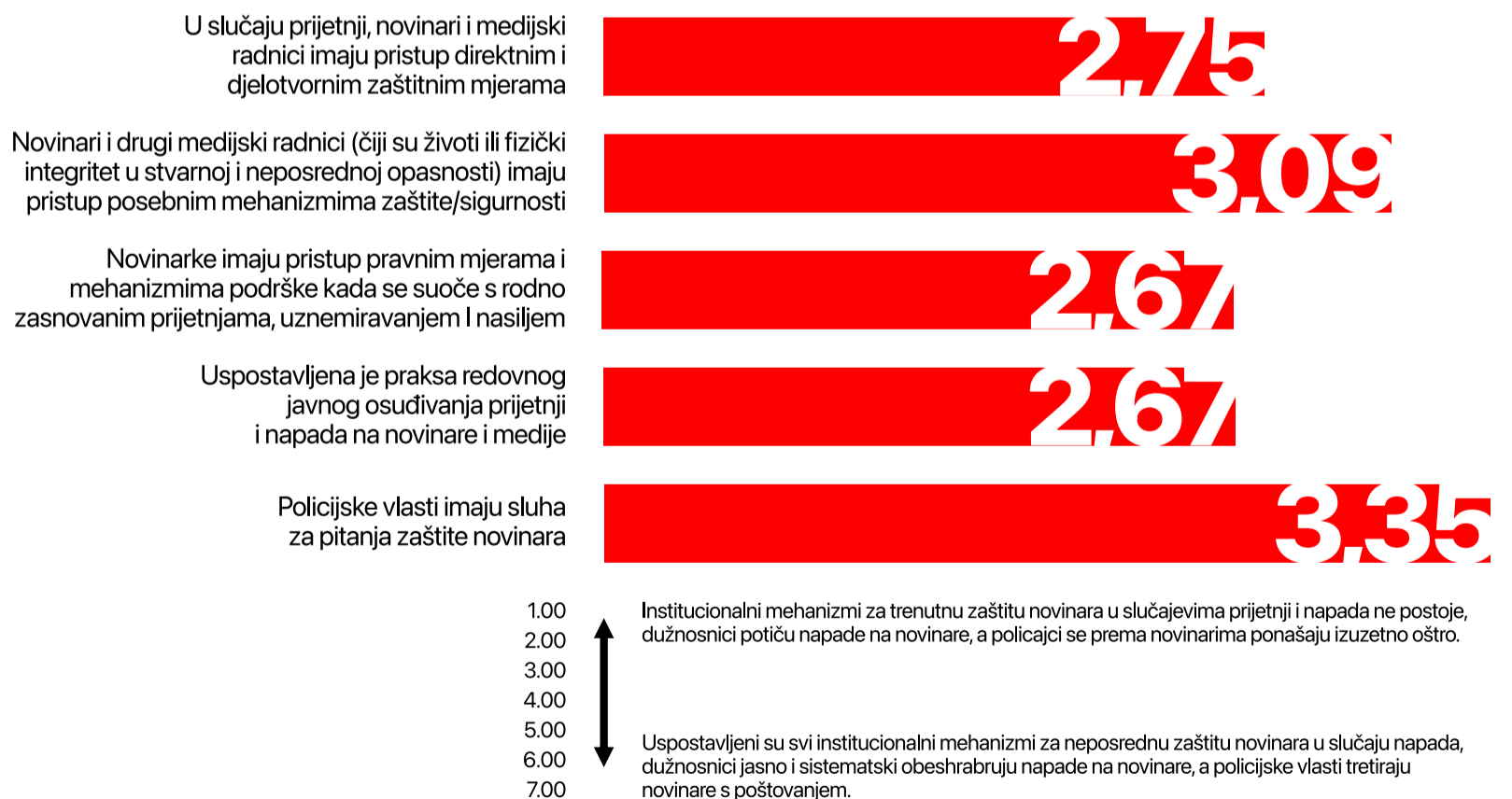
— INDIKATOR 1.5

se odnosi na novinarke. Mali broj medija ima interne propise koji se odnose konkretno na rodnu diskriminaciju i zaštitu žena novinarki. Položaj freelancera/ki u zakonodavnom okviru je i dalje nedovoljno definisan. Moraju plaćati visoke poreze prema državi, a većina ih nema mogućnost ostvarivanja zdravstvenog osiguranja. Freelance novinari/ke se osjećaju nezaštićeno kada je u pitanju ostvarivanje njihovih radnih prava i često ne znaju kome se trebaju obratiti za pomoć. Od redakcija sa kojima saraduju rijetko dobijaju podršku u slučajevima kada trpe napade, pritiske i prijetnje. Neki privatni mediji imaju svoje sindikate, ali novinari nemaju previše povjerenja u sindikalne vođe i uglavnom smatraju da ne rade u njihovom interesu, već u interesu vlasnika medija. Kolektivni ugovori za zaštitu radnih prava novinara/ki ne postoje. U slučajevima sudskih procesa protiv novinara/ki zbog njihovog izvještavanja, većina medija angažuje advokate za zastupanje o trošku medijske kuće i solidarno sa novinarima snosi odgovornost za ono što je objavljeno. Novinari privatnih medija često se obraćaju i Liniji za pomoć novinarima za besplatnu pravnu pomoć kada su u pitanju radni sporovi ili tužbe za klevetu.

Prevenција

2,91

U slučaju prijetnji, novinari i medijski radnici imaju pristup direktnim i djelotvornim zaštitnim mjerama

Rezultat za 2021: 2,98 / Rezultat za 2022: 2,75

Nisu napravljene pomoci u pogledu uspostave mehanizama za prijavu govora mržnje i prijetnji smrću od strane institucija. Prijetnje i govor mržnje novinari najčešće prvo prijave Liniji za pomoć novinarima te policiji. Policija u većini slučajeva reaguje pravovremeno, iako u mnogim slučajevima širenja govora mržnje online i hakerskih napada na medije napadači ostaju nesankcionisani. U prošloj godini zabilježena su tri slučaja obustave istraga od strane tužilaštava uz obrazloženje da nema elemenata krivičnog djela..

U 2022. godini nisu uspostavljeni institucionalni mehanizmi za preduzimanje hitnih mjera zaštite po prijavama govora mržnje i prijetnji smrću za medijske profesionalce i ostale građane. Izuzetak je Tužilaštvo Kantona Sarajevo, koje je imenovalo kontakt osobu – tužioca zaduženog za slučajeve vezane za novinare. Novinari se neposredno nakon što dobiju prijetnje najčešće obraćaju Liniji za pomoć novinarima (FMHL), koja djeluje u okviru nevladinog Udruženja BH novinari. FMHL je tokom 2022. zabilježila ukupno 79 slučajeva kršenja novinarskih prava i medijskih sloboda, u što spadaju i radni sporovi, mobing i tužbe za klevetu. Zabilježen je porast govora mržnje prema novinarima/kama za čak 137%, a broj političkih pritisaka i verbalnih prijetnji povećan je za 40% u odnosu na prethodnu godinu. U najvećem broju slučajeva napadači nisu sankcionirani. Na prijave slučajeva policija reaguje pravovremeno i postupa u skladu sa svojim nadležnostima. Ipak, novinari su nezadovoljni kada je u pitanju procesuiranje govora mržnje putem interneta i društvenih mreža, kao i hakerskih napada na medije, čiji počinioci najčešće ostaju neidentificirani. U 2022. FMHL je zabilježila 3 slučaja obustavljanja istraga, odnosno odluka o neprovođenju istražnih radnji u vezi sa prijavljenim napadima i prijetnjama novinarima, uz obrazloženje da ne postoje elementi krivičnog djela.

Novinari i drugi medijski radnici (čiji su životi ili fizički integritet u stvarnoj i neposrednoj opasnosti) imaju pristup posebnim mehanizmima zaštite/sigurnosti

Rezultat za 2021: 2,99 / Rezultat za 2022: 3,09

U 2022. zabilježen je jedan slučaj dodjele privremene policijske zaštite redakciji Centra za istraživačko novinarstvo u Sarajevu, i to nakon prijetnji koje je novinarki CIN-a uputio visokorangirani policijski službenik. Odluke o ovakvim mjerama inače donose nadležna tijela na temelju njihovih procjena, ali kriteriji za dodjelu policijske zaštite nisu jasno definirani. Na državnom nivou ne postoji poseban mehanizam za pružanje fizičke zaštite novinarima i drugim građanima. Dodjelom kandidatskog statusa Bosni i Hercegovini, novinarima u BiH su od 2022. postali dostupni određeni mehanizmi podrške i zaštite u okviru EU institucija i organizacija.

Novinarima se dodjeljuje policijska zaštita u slučajevima kada nadležne institucije, policija i tužilaštva, procijene da je to neophodno. U oktobru 2022. MUP Kantona Sarajevo je odobrio policijsku zaštitu u vidu patrolnog nadzora za redakciju Centra za istraživačko novinarstvo (CIN), a nakon što su novinari tog medija dobili prijetnje od Zorana Čegara, načelnika Sektora uniformisane policije Federalne uprave policije. Zakoni o unutrašnjim poslovima propisuju da se policijska zaštita dodjeljuje u slučajevima kada ugrožena osoba prijavi prijetnje, nakon čega pripadnici MUP-a obavještavaju nadležno tužilaštvo koje, u konačnici, donosi odluku o policijskim mjerama i radnjama koje će biti poduzete kako bi se zaštitio život ugrožene osobe. U okviru Linije za pomoć novinarima novinari/ke mogu dobiti besplatnu pravnu pomoć, a Udruženje BH novinari osigurava im i psihološku podršku na zahtjev. Nakon što je BiH dobila kandidatski status za Evropsku uniju, novinarima su postali dostupni i mehanizmi podrške poput Media Freedom Rapid Response, gdje mogu dobiti praktičnu pomoć u situacijama kada im je sigurnost ugrožena.

Novinarke imaju pristup pravnim mjerama i mehanizmima podrške kada se suoče s rodno zasnovanim prijetnjama, uznemiravanjem i nasiljem

Rezultat za 2021: 3,04 / Rezultat za 2022: 2,67

Iako su novinarke manje izložene fizičkim napadima od novinara, one su sve češće žrtve online prijetnji i uznemiravanja. Svaka peta novinarka u BiH doživjela je diskriminaciju na osnovu spola, a u većini slučajeva riječ je o seksualnom uznemiravanju i seksističkim komentarima U 2022. godini registrovan je ukupno 31 slučaj koji se odnosi na novinarke. Ne postoje jasne rodne politike o napredovanju novinarki, kao ni protokoli o poštivanju rodne ravnopravnosti u medijima. Zbog nepovjerenja u rad institucija većina novinarki ne prijavljuje online prijetnje i uznemiravanja, a mnoge novinarke navode da u takvim slučajevima nemaju podršku unutar redakcija.

Istanbulska konvencija je stupila na snagu u BiH 2014. i njeni dijelovi uvršteni su u entitetske zakone, što je donijelo značajna poboljšanja iako još uvijek nisu u potpunosti uklopljeni u zakonski okvir. Na nivou Republike Srpske je donesen i Zakon o zaštiti od uznemiravanja na radu u kome je definisano, između ostalog, i uznemiravanje na radu polne prirode kojim se ugrožava dostojanstvo radnica i definisan je postupak za zaštitu od uznemiravanja na radu. Ipak i u ovom zakonu je rodna dimenzija mogla biti bolje definisana i sagledana. Kontinuiran problem, pored nasilja, predstavlja i to što se u zakonima, podzakonskim propisima i individualnim aktima, skoro po pravilu dešava generička upotreba muškog gramatičkog roda, dok se ženski rod pretpostavlja, čime se podstiču rodni stereotipi i unižava položaj žena. Ustav BiH garantuje ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda bez diskriminacije, ali građanima ne pristupa iz rodne perspektive. U Ustavu RS se u članu 40. navodi da „omladina, žene i invalidi imaju posebnu zaštitu”. U Ustavu FBiH, Statutu Distrikta Brčko i ustavima kantona ne navodi se rodna perspektiva niti se imenuju ranjive grupe, sem odredbe o tome da se ustavna pravila odnose se podjednako

na osobe muškog i ženskog pola i zabrane diskriminacije. Na nivou entiteta postoje zakoni o zaštiti od nasilja u porodici, ali nijedan od ovih zakona ne bavi se u dovoljnoj mjeri specifičnim problemom rodno zasnovanog nasilja. Novinarke koje su žrtve prijetnji i nasilja prolaze kroz iste zakonske procedure kao i svi ostali građani. Istraživanja pokazuju da je svaka peta novinarka u BiH doživjela diskriminaciju na osnovu spola, a u većini slučajeva riječ je o seksualnom uznemiravanju i seksističkim komentarima. Institucije nemaju poseban sistem za podršku koji bi kontinuirano davao informacije žrtvama rodno zasnovanog nasilja (uključujući i novinarke). Novinarke u BiH se često susreću sa seksualnim uznemiravanjem i mobingom unutar redakcija, ali takve slučajeve često ne prijavljuju iz straha od gubitka posla i nepovjerenja u nadležne institucije. U medijima ne postoje jasne rodne politike o napredovanju novinarki, kao ni protokoli o poštivanju rodne ravnopravnosti. Samo oko 12% medija imaju pravilnike o napredovanju. U slučaju rodno zasnovane diskriminacije ili nasilja, novinarke se mogu obratiti Agenciji za ravnopravnost spolova BiH, entitetskim Gender centrima, Instituciji ombudsmena u BiH, nevladinim organizacijama koje se bave gender-based nasiljem. Napade, pritiske i diskriminaciju unutar redakcija najčešće prijavljuju Liniji za pomoć novinarima, odnosno Udruženju BH novinari. U 2022. godini registrovan je ukupno 31 slučaj koji se odnosi na novinarke. Rodno zasnovano nasilje i pritiske prijavi dvije trećine novinarki, dok većina novinarki online prijetnje ne prijavljuje. Novinarke smatraju da su institucije neefikasne u procesuiranju online napada i prijetnji, te da tužilaštva i sudovi uglavnom ne shvaćaju ozbiljno prijetnje koje dobijaju putem društvenih mreža. Mnoge novinarke navode da u takvim slučajevima nemaju ni podršku svojih redakcija (urednika i vlasnika medija), što na njih djeluje dodatno obeshrabrujuće. Kada su u pitanju fizički napadi ili prijetnje smrću uživo ili putem telefona, nadležne institucije reaguju efikasnije i brže.

Uspostavljena je praksa redovnog javnog osuđivanja prijetnji i napada na novinare i medije

Rezultat za 2021: 3,10 / Rezultat za 2022: 2,67

Političari rijetko i sporadično osuđuju napade na medijske profesionalce. Istovremeno, i dalje raste broj napada i pritisaka na novinare od strane političara i javnih zvaničnika – u 2022. registrovano je 14 takvih slučajeva. Do sada nijedan političar nije sankcionisan zbog verbalnih ataka, uvreda i pritiska na novinare i medije. [Narodna skupština RS je početkom 2023. usvojila Nacrt izmjena Krivičnog zakonika kojima se kriminalizira kleveta što je na novinare i medije u tom entitetu, ali i u cijeloj BiH imalo izuzetno obeshrabrujući efekat.]

U okviru državnih institucija i političkih partija nije uspostavljena praksa osude napada na novinare/ke i druge medijske profesionalce. Od ukupnog broja slučajeva napada, prijetnji i pritisaka na novinare i medije registriranih u 2022. trećina dolazi od strane političara i javnih zvaničnika. U 2022. zabilježen je slučaj suspenzije sa dužnosti visokopozicioniranog policijskog službenika Zorana Čegara koji je prijetio novinarki CIN-a. Protiv službenika je pokrenut disciplinski postupak, a zatim i krivični postupci pred sudovima u BiH i Hrvatskoj koji još uvijek traju. Napade na novinare i medije javni zvaničnici i političari osuđuju sporadično i oglašavaju se u svoje lično ime, a rjeđe se dešava da politička stranka osudi neki napad. Novinari su sve češće na meti verbalnih napada političkih lidera – u 2022. zabilježeno je čak 14 slučajeva verbalnih napada, uvreda i otvorenih pritisaka na novinare i medijske kuće od strane političara i drugih zvaničnika. Zbog uvredljivih izjava, klevete i pritiska na novinare nijedan bh. političar nije sankcionisan na bilo koji način, što šalje lošu poruku javnosti i potencijalnim drugim napadačima da u takvim situacijama mogu proći nekažnjeno. Tokom 2022. zabilježene su zabrinjavajuće tendencije i pokušaji ograničavanja slobode medija od strane vladajućih političkih partija, posebno u Republici Srpskoj. Predsjednik RS-a Milorad Dodik inicirao je izmjene Krivičnog zakonika Republike Srpske, uz najavu donošenja i drugih zakona kojima se mogu ograničiti novinarske slobode. Pored toga, kreira se i atmosfera u kojoj se krivica za loše stvari u društvu svaljuje na novinare i medije,

— INDIKATOR 2.4

a novinari se prikazuju kao rušitelji institucija i "reketaši", što umnogome utiče na njihov osjećaj sigurnosti u društvu.

[Napomena: U Nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika RS kojim se kriminalizira kleveta i koji je usvojen u martu 2023. u Narodnoj Skupštini RS predviđaju se novčane kazne za klevetu i uvredu koje sežu i do 50.000 eura. Uprkos brojnim upozorenjima i apelima medijske zajednice, međunarodne zajednice i institucija EU da će ovakve izmjene zakona dovesti do ekstremnog ugrožavanja slobode govora ne samo za novinare, nego i za sve građane RS-a, Narodna skupština RS je ipak usvojila Nacrt Zakona, uz napomenu da će Nacrt ići u javnu raspravu koja će trajati 60 dana.]

Policijske vlasti imaju sluha za pitanja zaštite novinara

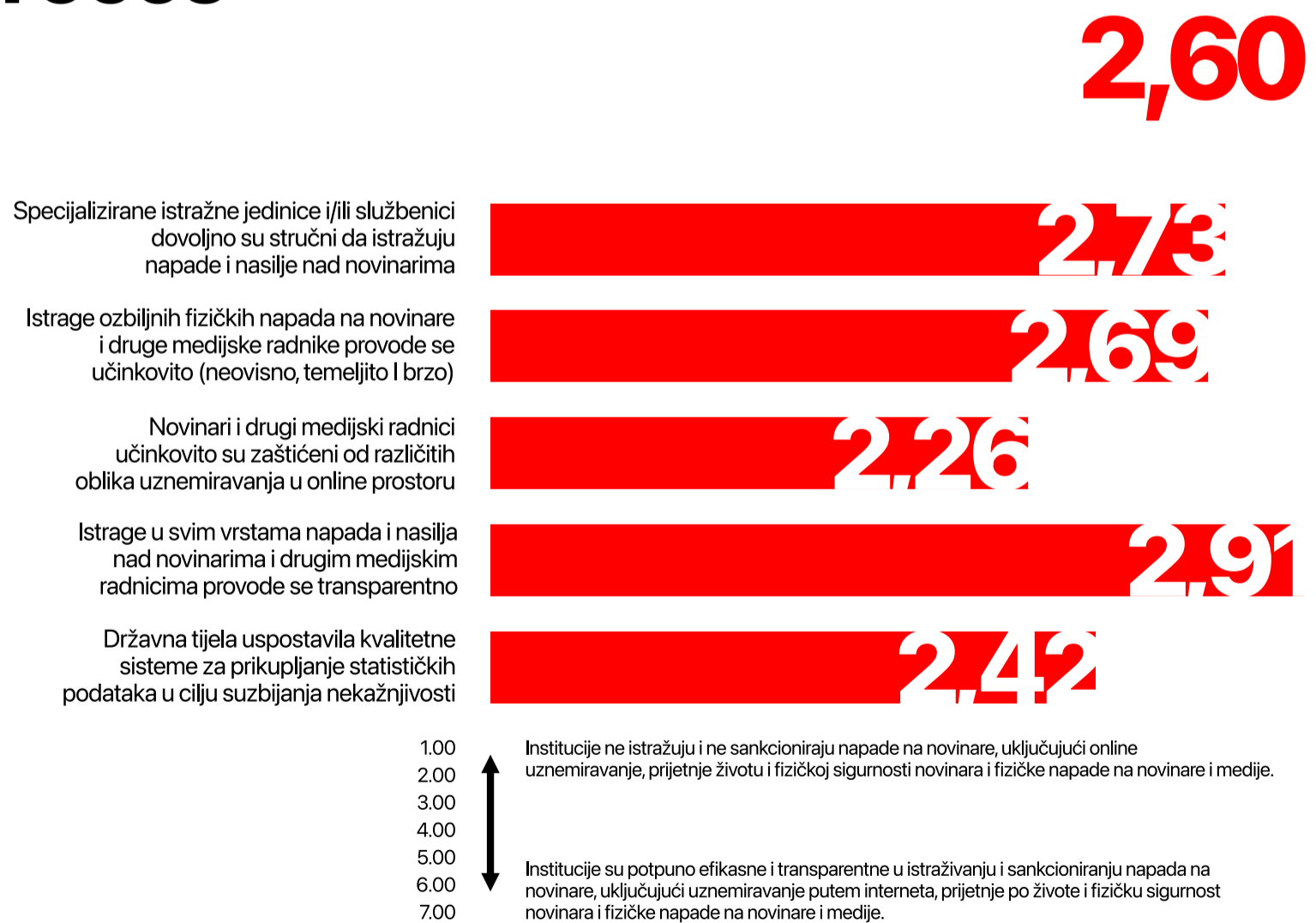
Rezultat za 2021: 3,35 / Rezultat za 2022: 3,35

Saradnja između policije i medijske zajednice uglavnom je zadovoljavajuća, a pripadnici policije generalno dobro poznaju prava novinara. U okviru policijskih institucija i dalje ne postoje posebni protokoli koji zabranjuju uznemiravanje, zastrašivanje i napade na novinare/ke. Pripadnici policije redovno saraduju sa novinarskim organizacijama i udruženjima.

Pripadnici policije su generalno dobro upoznati sa pravima novinara/ki i njihovom ulogom u demokratskom društvu. Policijske institucije nemaju posebne protokole koji zabranjuju uznemiravanje, zastrašivanje i napade na novinare/ke, a tokom 2022. godine nije bilo novih inicijativa da se uvedu takvi protokoli. Ono što jedino postoji su Smjernice za saradnju policije i medija, čiju je ažuriranu verziju objavila Misija OSCE-a u BiH u aprilu 2021. na temelju međunarodnih dokumenata i domaćeg zakonskog okvira. Ove Smjernice nisu obavezujuće za policijske institucije, ali za sada su jedini dokument ove vrste koji pomaže policiji da se bolje upozna sa pravima novinara/ki na terenu. Pripadnici policije otvoreni su za saradnju sa novinarskim organizacijama i profesionalnim udruženjima i aktivno sudjeluju u događajima koje organizuju novinarska udruženja sa ciljem unapređenja saradnje medijske zajednice i policijskih institucija. Generalna je ocjena da pripadnici policije, kao i tužioci, advokati i sudije danas mnogo više saraduju sa novinarima i bolje poznaju njihova prava nego ranije. Policija u većini slučajeva pravovremeno i efikasno reaguje na slučajeve napada i prijetnji novinarima i obavi svoj dio posla.

Proces

Specijalizirane istražne jedinice i/ili službenici dovoljno su stručni da istražuju napade i nasilje nad novinarima

Rezultat za 2021: 2,73 / Rezultat za 2022: 2,73

U 2022. nije bilo značajnijih promjena. U većini institucija još uvijek ne postoje posebni istražni timovi za slučajeve napada na novinare, a novinari su nezadovoljni efikasnošću provođenja istraga. Tužilaštvo Kantona Sarajevo je u 2022. imenovalo tužioca koji je posebno zadužen za krivična djela počinjena na štetu novinara/ki, a tim predmetima dat je prioritetni status. Tužilaštva su i dalje generalno neefikasna kada je riječ o postupanju u napadima na novinare, a istrage se odugovlače mjesecima, pa i godinama.

U većini institucija ne postoje posebne jedinice i uposlenici posvećeni istragama i procesuiranju napada na novinare. Uprkos instrukciji Visokog sudskog i tužilačkog vijeća (VSTV), u sudovima i tužilaštvima i dalje ne postoji zasebno evidentiranje predmeta koji se odnose na prijetnje ili napade na novinare. Tužilaštvo Kantona Sarajevo je, uz podršku Misije OSCE-a u BiH, imenovalo kontakt-osobu – tužioca čiji je posao da komunicira i koordinira s novinarskim udruženjima, novinarima, te agencijama za provođenje zakona uključenim u istragu i procesuiranje krivičnih djela počinjenih protiv novinara i medijskih radnika. Iz ovog tužilaštva navode da je predmetima u kojima su oštećena lica novinari dat prioritetni status. S obzirom da u krivičnim zakonima i zakonima o krivičnom postupku nema posebnih odredbi koje se odnose na napade na novinare, razumijevanje takvih napada od strane policije i tužilaca zavisi od slučaja do slučaja, odnosno osobe kojoj je određen slučaj dodijeljen. Izuzev OSCE-ovih Smjernica za saradnju policije i medija, ne postoje druge vrste dokumenata usvojenih u okviru policije i tužilaštava koje se odnose na osiguranje zaštite novinara, niti provođenja efikasnih i detaljnih istraga o nasilju nad novinarima i kršenjima medijskih prava i sloboda. Iako postoji saradnja između nadležnih institucija, procesi često teku sporim tempom i nedovoljno su efikasni. Novinari su nezadovoljni brzinom i efikasnošću istraga, posebno kada se radi o nadležnim tužilaštvima. Najveći problem i dalje ostaje neefikasnost u postupanju tužilaštava. Nakon što

— INDIKATOR 3.1

policija završi istragu i preda izvještaj nadležnom tužilaštvu, često se čeka mjesecima, u nekim slučajevima i godinama, da tužilaštvo podigne optužnicu ili eventualno obustavi istragu.

Istrage ozbiljnih fizičkih napada na novinare i druge medijske radnike provode se učinkovito (neovisno, temeljito i brzo)

Rezultat za 2021: 2,69 / Rezultat za 2022: 2,69

Efikasnost institucija u pogledu istraga napada na novinare i druge medijske profesionalce i dalje je nezadovoljavajuća. Nalogodavci napada većinom ostaju neidentificirani, a u velikom broju prijavljenih slučajeva nadležna tužilaštva donose odluke o obustavljanju istraga. Uprkos nalogu koji je Parlamentarna skupština BiH dala Vijeću ministara, do kraja 2022. nisu usvojene izmjene Krivičnog zakona kojima bi se napad na novinare tretirao kao zasebno krivično djelo.

Istražni organi uglavnom se ne bave motivima i otkrivanjem eventualnih nalogodavaca napada. Nalogodavci napada na novinare najčešće ostaju neidentifikovani. Postupci u slučaju napada na novinare i medije su većinom prekršajni, a ne krivični, a zaprijećene kazne su niske. Tužilaštva u velikom broju prijavljenih slučajeva donose odluke o nesprovođenju daljnje istrage, uz obrazloženje da "nema elemenata krivičnog djela". Istrage se odvijaju sporo i u tom pogledu novinari nisu zadovoljni efikasnošću nadležnih institucija. Slučajevi u kojima su žrtve novinari nemaju poseban prioritet u odnosu na druge istrage i slučajeve. Ne postoje zakonski rokovi za završetak istrage ili sudskog procesa vezanog za novinare. U junu 2022. Parlamentarna skupština BiH obavezala je Vijeće ministara BiH da pripremi i u parlamentarnu proceduru uputi izmjene Krivičnog zakona BiH, kojim će se napad na novinare/novinarke tretirati kao posebno krivično djelo. Međutim, navedene izmjene KZ još uvijek nisu pripremljene, niti razmatrane u Parlamentu.

Novinari i drugi medijski radnici učinkovito su zaštićeni od različitih oblika uznemiravanja u online prostoru

Rezultat za 2021: 2,57 / Rezultat za 2022: 2,26

Broj slučajeva govora mržnje protiv novinara/ki se povećava iz godine u godinu, posebno putem društvenih mreža. Govor mržnje i dalje je nedovoljno jasno zakonski definiran. Postojeći zakoni prepoznaju samo krivično djelo izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje i u tom okviru se tretira i online uznemiravanje. Tokom 2022. brojni novinari i novinarka bili su meta orkestriranih online kampanja sa ciljem raspirivanja govora mržnje prema njima i njihovim porodicama. Nadležne institucije, prvenstveno tužilaštva, nisu efikasno reagovala u slučajevima online uznemiravanja i prijetnji novinarima.

Online uznemiravanje i govor mržnje nisu dovoljno jasno definisani u postojećim zakonima. Još uvijek nema nikakvih konkretnih pomaka kada je u pitanju donošenje posebnih zakona o zabrani govora mržnje ili izmjena postojećih zakona koje bi uključivale online uznemiravanje i govor mržnje na internetu. Krivični zakoni BiH, Federacije BiH i Brčko distrikta prepoznaju krivično djelo „izazivanje nacionalne (narodnosne), rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti“ i u okviru tog djela se tretiraju i slučajevi online uznemiravanja, odnosno online prijetnji novinarima. U Krivičnom zakoniku RS navedeno je krivično djelo „javno izazivanje i podsticanje nasilja i mržnje“ u kome je određena sankcija za onog ko širi mržnju ili poziva na nasilje prema određenom licu ili grupama zbog njihove nacionalne, rasne, vjerske ili etničke pripadnosti, ali i drugih osobina, kao što su pol, seksualno opredjeljenje, invaliditet, rodni identitet itd. Među slučajevima online uznemiravanja i prijetnji koji su privukli najveću pažnju javnosti u prošloj godini bile su prijetnje upućene kolumnisti Srđanu Puhalu nakon što je na portalu Analiziraj.ba objavio autorski komentar o broju ubijene djece u opkoljenom Sarajevu. Desetine prijetnji Puhalu uglavnom su upućivane sa različitih korisničkih profila na Twitteru. U tim prijetnjama Puhalu je, između ostalog, rečeno da ga treba „ubiti“, „mučiti“, „pretući“, da mu se ne

— INDIKATOR 3.3

smije više dozvoliti da hoda Sarajevom itd. Brojni novinari/ke u BiH tokom godine bili su meta orkestriranih online kampanja sa ciljem raspirivanja govora mržnje prema njima i njihovim porodicama. Tužilaštvo BiH je još 2021. formiralo predmet i otvorilo istragu protiv Jasmina Mulahusića, državljanina Luksemburga porijeklom iz BiH, zbog krivičnog djela izazivanja nacionalne, vjerske ili rasne mržnje i netrpeljivosti putem različitih objava na internetu, u javnom prostoru i na društvenim mrežama. Mulahusić i stotine njegovih pratilaca u objavama na Facebooku otvoreno targetiraju brojne novinare/ke i medije, šireći prema njima najčešće nacionalnu i vjersku mržnju. Iz Tužilaštva BiH potvrdili su da je protiv Mulahusića otvoreno nekoliko predmeta, ali i dalje nema tužilačke odluke. Eksplicitne prijetnje smrću putem Facebooka mjesecima su upućivane redakciji portala eTrafika. Uprkos tome što je slučaj prijavljen i počinitelj identificiran, a sve prijetnje dokumentovane, Okružno javno tužilaštvo u Banjoj Luci zaključilo je da ne postoje elementi krivičnog djela jer prijetnje nisu upućene "nekom lično, već redakciji portala". Za razliku od prethodne godine, kada su zbog govora mržnje i prijetnji novinarima putem društvenih mreža sudovi izrekli 3 osuđujuće presude, u 2022. pravosudne institucije nisu efikasno postupale u ovakvim slučajevima, a istrage su najčešće obustavljane uz obrazloženje da ne postoje elementi krivičnog djela.

Istrage u svim vrstama napada i nasilja nad novinarima i drugim medijskim radnicima provode se transparentno

Rezultat za 2021: 2,73 / Rezultat za 2022: 2,91

Sa namjerom da se unaprijedi i poboljša transparentnost, Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH usvojilo je četverogodišnji akcioni plan – Komunikacijsku strategiju kao kišobran strategiju za sudove i tužilaštva na svim nivoima, ali taj dokument nije obavezujući za institucije. Ipak, pravosudne institucije i dalje su na meti kritika novinara i medija zbog netransparentnog rada i zatvorenosti prema javnosti kada je u pitanju pristup određenim informacijama. Prijavitelji i žrtve napada nemaju adekvatan pristup istražnom postupku.

Podnosioci prijava/žrtve napada najčešće nemaju adekvatan pristup istražnom postupku, izuzev u pojedinim slučajevima kada izvrše pritisak na institucije i na konkretne zahtjeve-upite novinarskih udruženja ili samih podnosilaca prijava tim institucijama. Informacije o tome u kojoj se fazi nalaze određeni predmeti tužilaštva i sudovi najčešće ne dostavljaju pravovremeno, a štire odgovore pravdaju time da se „u interesu istrage ne može otkrivati više informacija“. Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV) BiH u aprilu 2022. usvojilo je akcioni plan – Komunikacijsku strategiju sa ciljem poboljšanja transparentnosti rada pravosudnih institucija, što uključuje i unapređenje komunikacije sa medijima i javnošću. Neki od ciljeva Komunikacijske strategije za naredne četiri godine su unaprijediti komunikaciju VSTV-a i pravosudnih institucija sa zakonodavnom i izvršnom vlašću, medijima, javnošću generalno te korisnicima pravosudnih institucija. Iako je samo keiranje i usvajanje ovog dokumenta pozitivan korak, kao najveći nedostatak Strategije novinari navode to što ona nije obavezujuća za sudove i tužilaštva, nego više služi kao preporuka kako bi se u okviru institucija harmonizirali odnosi sa javnošću, što uključuje i davanje informacija o pojedinim slučajevima i sudskim postupcima. Novinari i mediji i dalje kritikuju pravosudne institucije zbog netransparentnosti i nemogućnosti pristupa informacijama.

Državna tijela uspostavila kvalitetne sisteme za prikupljanje statističkih podataka u cilju suzbijanja nekažnjivosti

Rezultat za 2021: 2,42 / Rezultat za 2022: 2,42

Nisu napravljeni nikakvi pomaci u 2022. u pogledu sistemskog praćenja i evidentiranja napada na novinare/ke. Instrukcija VSTV-a kojom se nalaže sudovima, tužilaštvima i pisarnama da evidentiraju tužbe i sudske procese koji se vode protiv novinara i medija još uvijek nije provedena. Evidenciju slučajeva napada na novinare i druge medijske profesionalce i dalje vodi jedino Udruženje BH novinari, odnosno Linija za pomoć novinarima.

U državnim institucijama ne postoji posebna evidencija o slučajevima i predmetima vezanim za medije i novinare. U tužilaštvima se ne vode statistike prema zanimanju osoba u postupku i nemoguće je doći do egzaktnih podataka o prijetnjama i napadima na novinare. Također, takvi predmeti nemaju oznaku hitnosti, kako bi se na lakši način došlo do podataka, niti je takva obaveza propisana. Među rijetkim institucijama koje su prepoznale značaj mapiranja napada na novinare/ke su MUP Republike Srpske, koji posljednjih nekoliko godina vodi evidenciju ovih slučajeva, te Kantonalno tužilaštvo Kantona Sarajevo, koje je imenovalo kontakt osobu – tužioca za komunikaciju i koordinaciju sa novinarskim udruženjima, te agencijama za provođenje zakona koje rade na otkrivanju i gonjenju počinitelja krivičnih djela učinjenih na štetu lica koja obavljaju poslove od javnog značaja u oblasti informisanja. Statističke podatke o napadima na novinare/ke prikuplja Udruženje BH novinari, čija Linija za pomoć novinarima sadrži sveobuhvatnu bazu podataka napada, prijetnji i pritisaka na novinare. Državne institucije, kao i institucije EU, State Department, Reporteri bez granica i druge u svojim izvještajima o slobodi medija oslanjaju se uglavnom na podatke i informacije koje dobijaju od BH novinara. Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV) BiH donijelo je instrukciju kojom se nalaže sudovima, tužilaštvima i pisarnama da evidentiraju tužbe i sudske procese koji se vode protiv novinara i medija, ali u većini pravosudnih institucija ova praksa još uvijek nije

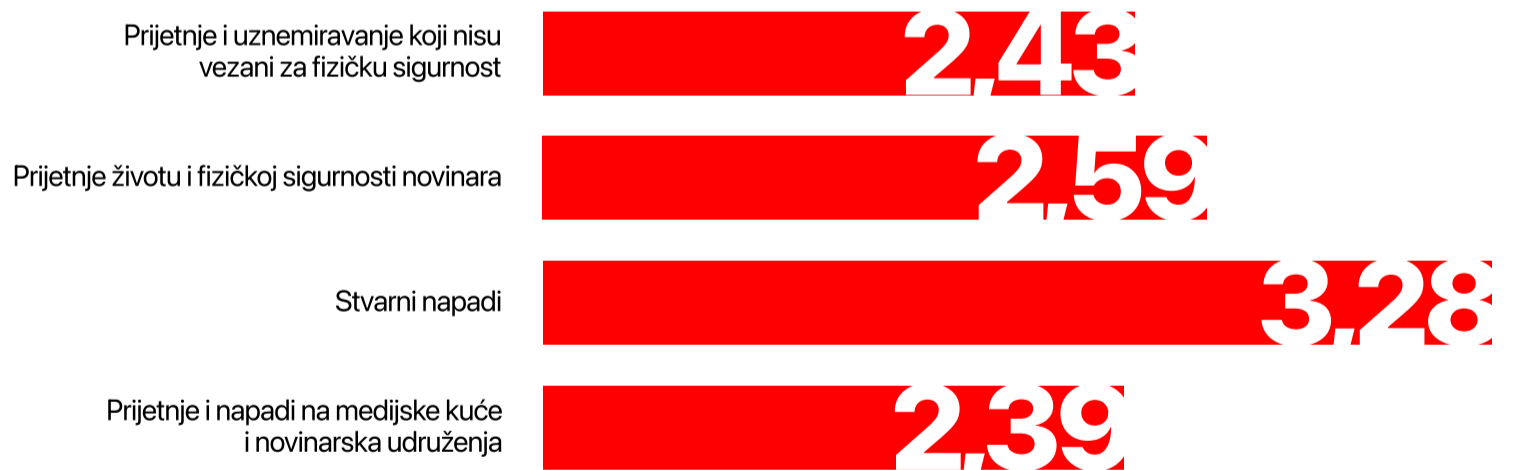
— INDIKATOR 3.5

zaživjela. Prema podacima BH novinara, samo oko 27% slučajeva napada na novinare na bh. sudovima riješi se u korist novinara. Nisu dostupni statistički podaci podijeljeni po spolu, nacionalnosti ili drugim socio-demografskim kriterijima.

IV

Stvarna sigurnost

2,67

1.00
2.00
3.00
4.00
5.00
6.00
7.00

Postoje teški slučajevi prijetnji i stvarnih napada na novinare i medijske organizacije, uključujući ubojstva.

Nije bilo slučajeva stvarnih napada, prijetnji životu i fizičkoj sigurnosti novinara, niti drugih prijetnji i uznemiravanja novinara i medija.

35

Prijetnje i uznemiravanje koji nisu vezani za fizičku sigurnost

Ovo može obuhvatati: nadzor ili praćenje; uznemiravanje putem telefona; proizvoljno sudsko ili administrativno uznemiravanje; agresivne izjave javnih dužnosnika; drugi vidovi pritisaka koji ugrožavaju sigurnost novinara prilikom obavljanja njihovog posla. Ove vrste prijetnji ne uključuju mobing i nasilje u radnom okruženju.

Rezultat za 2021: 2,76 / Rezultat za 2022: 2,43

Zbog nepovoljnog političkog, sigurnosnog i ekonomskog ambijenta u kojem rade novinari i mediji, BiH je u 2022. na Svjetskom indeksu medijskih sloboda nazadovala za 9 mjesta u odnosu na godinu ranije. Tokom 2022. zabilježena su 22 slučaja prijetnji i pritisaka na novinare te 7 prijetnji i napada na medijske kuće. Bilježi se znatan porast političkih pritisaka i verbalnih prijetnji, kao i govora mržnje u online sferi.

U 2022. godini u bazi Safejournalists.net registrovan je ukupno 31 slučaj napada, prijetnji i pritisaka na novinare i medijske kuće u Bosni i Hercegovini. Zabilježena su 22 slučaja prijetnji smrću novinarima, verbalnih i drugih oblika prijetnji te političkih pritisaka na novinare/ke i medije. Registrovano je 7 napada i prijetnji upućenih medijskim kućama.

Broj političkih pritisaka i verbalnih prijetnji novinarima povećan je za čak 40% u odnosu na 2021. Zabilježen je i znatan porast govora mržnje prema novinarima/kama, posebno u online prostoru. Istovremeno, nisu napravljeni nikakvi pomaci u pogledu unapređenja zakonske regulative i efikasnije zaštite novinara/ki i slobode medija. Na Svjetskom indeksu medijskih sloboda Bosna i Hercegovina je u 2022. rangirana na 67. mjestu, što predstavlja nazadovanje za 9 mjesta u odnosu na 2021. Reporteri bez granica navode da mediji u BiH djeluju u izuzetno nepovoljnom političkom i ekonomskom ambijentu, te da se novinari osjećaju nezaštićeno dok rade svoj posao.

Jasmin Mulahusić, protiv kojeg Tužilaštvo BiH vodi istragu zbog širenja govora mržnje na društvenim mrežama, gotovo svakodnevno putem Facebooka širi govor mržnje na nacionalnoj i vjerskoj osnovi i raspiruje netrpeljivost prema novinarima i novinarkama, kao i prema predstavnicima novinarskih udruženja. U 2022. zabilježeno je da je Mulahusić širio govor mržnje prema Borki Rudić, generalnoj tajnici "BH novinara", novinaru Slađanu Tomiću, novinarki

Mediacentra Selmi Fukelj, novinarki Al Jazeera Balkans Daliji Hasanbegović-Konaković i mnogim drugima.

Urednik portala Inforadar.ba Almedin Šišić je objavio tweet u vezi s predsjednikom SDA Bakirom Izetbegovićem. Nakon toga, dobio je više prijetnji opasnih po njegovu sigurnost putem FB profila.

Član Senata Republike Srpske i odbornik SNSD-a u Skupštini Grada Banja Luka Marinko Umičević verbalno je napao novinarku portala Capital Bojanu Ninković te uputio niz uvreda i psovki na račun glavnog urednika tog medija Siniše Vukelića.

Novinarka BIRN-a BiH Aida Trepanić nazvala je federalnog ministra pravde Matu Jozića zbog izjave, ali ju je isti tokom razgovora vrijeđao, upotrebljavao pogrдне izraze i obraćao joj se izuzetno povišenim tonom, ne dozvoljavajući joj da postavi pitanje niti da razgovara s njim. Prilikom dolaska ispred zgrade Tužilaštva BiH, član Predsjedništva BiH Milorad Dodik je kroz prozor službenog automobila pokazao srednji prst prisutnim novinarskim ekipama. Predsjednik SDP-a BiH Nermin Nikšić i predsjednik stranke Narod i pravda (NiP) Elmedin Konaković verbalno su napali novinarku N1 televizije Sunčicu Šehić zbog pitanja koja im je postavila. Predsjednik DNS-a Nenad Nešić verbalno je napao novinarku N1 Snežanu Mitrović na konferenciji za medije i spominjao njenu porodicu.

Voditelj Radija Zenit Almir Hadžajlić podnio je tužbu protiv Muamera Sadibašića, koji mu je prijetio i tražio novac. Sadibašić je zbog pokušaja iznude osuđen na osam mjeseci zatvorske kazne. Urednik portala Prometej.ba Franjo Šarčević se našao na udaru prijetnji i online nasilja nakon što je komentarisao aktuelna zbivanja u BiH – izmjene Izbornog zakona, proteste ispred OHR-a itd. Zabilježeni su i verbalni napad i uvrede kandidata Stranke demokratske akcije (SDA) Faruka Kapidžića na račun urednika Face televizije Senada Hadžifejzovića, a predsjednik stranke Narod i pravda (NiP) Elmedin Konaković objavio je nekoliko statusa na društvenim mrežama u kojima novinare naziva "režimskim", navodi da "bljuju vatru", da lažu, da su pokrenuli "hajku" na njega i sl.

Uposlenici i direktor BN televizije kontinuirano su izloženi huškačkoj retorici, prijetnjama i uvredama na društvenim mrežama, koje dolaze većinom od članova i simpatizera SNSD-a u Republici Srpskoj. Prilikom snimanja ankete u centru grada, ekipi BN televizije prišao je nepoznati muškarac i uz psovke i provokacije počeo ih vrijeđati, govoreći im da "primaju američke pare". Snimatelj BN-a je cijeli incident zabilježio kamerom, a snimak je uz prijavu napada predat policiji.

Prijetnje životu i fizičkoj sigurnosti novinara

Ovo može obuhvatati: pozivanje na ubijanje novinara, njihovih prijatelja, porodice ili izvora; pozivanje na fizičke napade na novinare, njihove prijatelje, porodicu ili izvore. Prijetnje mogu biti: direktne ili upućene putem trećih strana; upućene elektronski ili u ličnoj komunikaciji; mogu biti implicitne kao i eksplicitne..

Rezultat za 2021: 2,85 / Rezultat za 2022: 2,59

U 2022. zabilježeno je 7 slučajeva prijetnji smrću i fizičkoj sigurnosti novinara/ki, jedan više u odnosu na prethodnu godinu. Eksplicitne prijetnje novinarima upućene su od strane visokorangiranog policijskog službenika, te putem telefona i društvenih mreža. Nijedan od prijavljenih slučajeva još nije dobio sudski epilog. U jednom slučaju, uprkos direktnim i nedvosmislenim prijetnjama smrću, Tužilaštvo je zaključilo da ne postoje elementi krivičnog djela.

Registrovano je 7 slučajeva prijetnji smrću i fizičkoj sigurnosti novinara/ki, jedan više u odnosu na 2021. godinu. U većini slučajeva radilo se o prijetnjama upućenim putem društvenih mreža. Svi slučajevi su prijavljeni nadležnim institucijama, ali još nijedan nije dobio sudski epilog.

Portal eTrafika objavio je poruke sa prijetnjama smrću koje putem Facebooka dobijaju od izvjesnog Siniše Goluba, i to zbog autorskog teksta o Golubu koji su objavili 2018. godine. Okružno javno tužilaštvo u Banjoj Luci zaključilo je da ne postoje elementi krivičnog djela jer prijetnje nisu upućene "nekom lično, već redakciji portala".

Huškanje, pozivanje na nasilje i "prebijanje", uvredljiv i diskriminatorni jezik, klevetničke izjave, traženje zabrana dolaska u Sarajevo itd. dio su orkestrirane hajke na Srđana Puhala, koja je uslijedila nakon što je objavio autorski komentar na portalu Analiziraj.ba o temi medijskih natpisa i izjava zvaničnika o broju djece ubijene u opkoljenom Sarajevu.

Urednica "Oslobođenja" Vildana Selimbegović je napisala autorsku kolumnu o nametanju izmjena Izbornog zakona BiH od strane visokog predstavnika Christiana Schmidta.

— INDIKATOR 4.2

Nakon objave teksta, Selimbegović je dobila prijetnje smrću. Novinarka ATV-a iz Banje Luke Tatjana Brestovac dobila je uvrede i prijetnje smrću putem Twittera.

Zoran Čegar, načelnik Sektora uniformisane policije FUP-a, prijetio je novinarki CIN-a riječima: "Nemoj da ti grkljan iščupam!" i pokušao fizički nasrnuti na nju ispred zgrade Općinskog suda u Dubrovniku. Čegar je nakon napada na novinarku suspendovan sa dužnosti, a suđenje zbog ovog slučaja je u toku.

Novinar i kolumnista Dragan Bursać dobio je prijetnje smrću na Instagramu. Slučaj je prijavljen policiji u BiH i Srbiji. Novinar i urednik "Dnevnog avaza" Miralem Aščić dobio je prijetnje putem telefona nakon tekstova koje je objavio o ubistvu dvojice policajaca iz Sarajeva. Pretpostavlja se da iza prijetnji stoji brat Aleksandra Macana, jednog od osumnjičenih u ovom slučaju. Macan je priveden i ispitan u policiji, a za sada nema novih informacija o slučaju.

Stvarni napadi

Ovo može obuhvatati: nanošenje fizičke ili psihičke štete, otmicu, upad u dom/ured, oduzimanje opreme, samovoljno pritvaranje, neuspješne pokušaje ubistva i sl.

Rezultat za 2021: 3,28 / Rezultat za 2022: 3,28

Kod 2 prijavljena fizička napada na novinare/ke, u jednom slučaju napadač/napadači nisu otkriveni, a u drugom napadač nije sankcionisan. Situacija je nepromijenjena u odnosu na prethodnu godinu – institucije su i dalje neefikasne u sankcionisanju fizičkih napada na novinare.

U 2022. prijavljena su 2 fizička napada na novinare/ke – jedan manje u odnosu na godinu ranije. U prvom slučaju počinitelj/počinioci nisu identificirani, a u drugom slučaju napadač nije kažnjen.

Policijskoj stanici Trebinje 15. juna 2022. godine prijavljeno je da je došlo do požara na parkiranom putničkom vozilu Ford, koji je vlasništvo novinarkе RTRS-a Nataše Miljanović-Zubac. O navedenom slučaju obaviješten je dežurni tužilac Okružnog tužilaštva Trebinje. Još uvijek nije identificiran počinitelj/počinitelji u ovom slučaju.

Novinar Aleksandar Gluvić fizički je napadnut u banjalučkom naselju Petrićevac dok je snimao nepropisno parkirano vozilo koje nosi obilježja stranke SNSD. Vlasnik i vozač kamiona prvo je prijetio novinaru BN-a i upozoravao ga da ne fotografiše, a nakon što se novinar oglušio na njegove prijetnje, pozvao je u pomoć sina, koji je fizički nasrnuo na Gluvića, uhvativši ga za vrat. Napadač na novinara nije sankcionisan.

Prijetnje i napadi na medijske kuće i novinarska udruženja

Prijetnje mogu obuhvatati: uznemiravanje putem telefonskih poziva; neopravdano pravosudno ili administrativno uznemiravanje; agresivne izjave javnih zvaničnika; drugi vidovi pritisaka (natpisi, prijeteće poruke i sl.). Stvarni napadi: upad u urede, oduzeta imovina, polomljena oprema, vozila i sl.

Rezultat za 2021: 2,43 / Rezultat za 2022: 2,39

Bilježi se ukupno 7 napada i prijetnji medijskim kućama i organizacijama, a najčešći su politički pritisci na medije, tj. agresivni i uvredljivi stavovi političara prema medijskim kućama. U 2022. registrovana su i dva hakerska napada na Facebook stranice medija, te otvoreni pritisak predstavnika regulatornog tijela na jedan privatni medij.

U 2022. zabilježeno je ukupno 7 napada i prijetnji medijskim kućama i organizacijama. Najčešće se bilježe politički pritisci na medije, a registrovan je i jedan slučaj neprimjerenog pritiska predstavnika regulatornog tijela na privatni medij. Član Predsjedništva BiH i predsjednik SNSD-a Milorad Dodik izjavio je da je program javnog servisa BHT-a, emitovan povodom Dana nezavisnosti BiH 1. marta, "jednostran, apsolutno sraman i usmjeren protiv srpskog naroda", te najavio da će tražiti odgovornost urednika i realizatora programa.

Iz Stranke za BiH u saopćenju za javnost optužili su menadžment Televizije Sarajevo (TVSA) i direktoricu tog medija Dušku Jurišić da kreira "novi agresivni koncept na biće, osjećaje i potrebe gledateljstva TVSA", uz zaključak da je ukidanjem redakcije dokumentarnog programa "jasno da će biti smanjena proizvodnja emisija o protekloj agresiji".

Ispred zgrade Suda BiH u Sarajevu, Davor Dragičević je prišao ekipi RTRS-a i agresivnim rječnikom vrijeđao novinarku i snimatelja, te tražio od njih izvinjenje za neprofesionalno izvještavanje o tragičnoj smrti njegovog sina Davida.

Zabilježeni su hakerski napadi na Facebook stranice medija "Dnevni avaz" i "Gracija".

Uredniku portala Micromreža iz Gradiške Bojanu Trgiću probušena je guma na automobilu, a zatim su mu i

— INDIKATOR 4.4

udarena prednja vrata automobila. Trgić je policiji rekao da sumnja na Aleksandra Bubulja, sina istaknute članice SNSD-a Marice Bubulj, koji je prijetio advokatom i bio vidno uznemiren zbog teksta objavljenog na ovom portalu.

Direktor Regulatorne agencije za komunikacije (RAK) Draško Milinović izjavio je da je RAK po službenoj dužnosti pokrenuo postupak protiv privatne Face televizije, te najavio da će se "ići ka najvišoj mogućoj kazni" jer je urednik Senad Hadžifejzović, navodno, u programu pitao gosta treba li "ubiti" Milorada Dodika. Naknadnim analizama stručnjaka za vještačenje snimka koje je angažovao RAK utvrđeno je da Hadžifejzović nije rekao "ubiti".

Na konferenciji za medije, predsjednik RS i predsjednik SNSD-a Milorad Dodik je BN televiziju nazvao "neprijateljskom televizijom", a novinare i ostale uposlenike ovog medija optužio je da su "strani špijuni" koje plaćaju američki i britanski ambasador. Dodik je također na svom Twitter nalogu napao javni servis BHRT nazivajući ga "servisom muslimana", te zaključio da "kao takav ne treba da postoji".

Originalni naslov
Indeks sigurnosti novinara Zapadnog Balkana
Bosna i Hercegovina 2022 – Narativni izvještaj

Izdavač
Udruženje/Udruga BH novinari

Autorica
Maja Radević

Urednica
Maja Šenk

Pravni ekspert
Dejan Lučka

Medijska ekspertica
Borka Rudić

Lektura
Šejla Hukara

Prevod
Dijana Jovičić-Hadžiahmetović

Dizajn
comma.rs

Ova publikacija je nastala uz pomoć Evropske unije i Akcije za ljudska prava. Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Udruženja/Udruge BH novinari i ni na koji način se ne može smatrati da odražava stavove Evropske unije i Akcije za ljudska prava.

